

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

Відділ із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2022

УДК 657: 332.025.12 : 65.014.1

А 43

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14 – 15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. 847 с.
(Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації № 08 від 12 січня 2022 р.)

Організаційний комітет:

Дорогань-Писаренко Людмила – к.е.н., професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету

Давидюк Тетяна - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Довбня Світлана – д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та підприємництва ім. Т.Г. Беня Українського державного університету науки та технологій.

Зоря Олексій – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Малишкін Олександр - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

Муравський Володимир - д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету

Нікішина Оксана - д.е.н., с.н.с., завідувачка відділом ринкових механізмів та структур ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»

Перерва Петро - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Руцишин Надія - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу Львівського торговельно-економічного університету

Славкова Олена - д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

Сук Петро - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Тоцька Олеся - д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів Волинського національного університету імені Лесі Українки

Вараксіна Олена - к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, керівник відділу із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку Полтавського державного аграрного університету

Воронько-Невіднича Тетяна - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

Дранус Валентин – к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Канцедал Наталія – к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Лега Ольга – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Лпський Роман – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету

Мельничук Ірина - к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та фінансів Університету економіки і підприємництва

Прийдак Тетяна– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

Прокопишин Оксана – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

Яловега Людмила – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, фахівець внутрішнього аудиту процесів діяльності та моніторингу якості освіти Полтавського державного аграрного університету

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

**ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА**

Одним із важливих чинників, що впливає на належне управління підприємством є використання точної, оперативної та якісної інформації стосовно економічних ресурсів, доходів, витрат й результатів діяльності.

Основними завданнями обліку витрат виробництва і виходу продукції рослинництва є: інформаційне забезпечення адміністрації підприємства для прийняття управлінських рішень; спостереження і контроль за фактичним рівнем витрат порівняно з їх нормативами і плановими розмірами з метою виявлення відхилень та формування економічної стратегії на майбутнє; достовірний облік виходу продукції за її видами з урахуванням якості; обчислення собівартості виготовленої продукції для оцінки готової продукції; виявлення і оцінка економічних результатів виробничої діяльності структурних підрозділів; систематизація інформації управлінського обліку виробничої діяльності для прийняття рішень, які мають довгостроковий характер (окупність виробничих програм, рентабельність продукції, ефективність капітальних вкладень тощо) [1].

Очевидно, що документальне забезпечення є запорукою забезпечення користувачів оперативною та повною інформацією щодо матеріальних, трудових та інших виробничих витрат по структурних підрозділах, кількості та вартості одержаної продукції [3]. Інформаційна база управління виробничими витратами повинна враховувати як зовнішні, так і внутрішні джерела інформації. До перших належить нормативно-правова інформація, а до других – облікова інформація [2].

Нормативно-права інформація включає Конституцію України, закони та кодекси України, укази й розпорядження Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України; інструкції, положення, вказівки, методичні рекомендації Міністерства фінансів України, державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та інших органів тощо. Дані нормативні документи мають різний правовий статус, формуючи в загальному чотири рівні регулювання бухгалтерського обліку витрат (табл. 1).

Таблиця 1

Рівні нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку витрат діяльності

Рівні нормативно-правового регулювання обліку основних засобів	
I рівень. Кодекси, закони	
Цивільний, Господарський та Податковий кодекси	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

Ріні нормативно-правового регулювання обліку основних засобів	
II рівень. Стандарти бухгалтерського обліку	
МСФЗ 1 «Представлення фінансової звітності», МСФЗ 2 «Запаси»	НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(с)БО 16 «Витрати»
III рівень. Інструкції, методичні вказівки	
Інструкції та положення Міністерства фінансів України	
IV рівень. Внутрішні документи	
Наказ про облікову політику в частині витрат діяльності	Статут (Установчий договір)

Облікову інформацію для потреб управління витратами доцільно згрупувати наступним чином:

1. Первинні документи, які фіксують факт здійснення витрат.

Залежно від понесених витрат на виробництво продукції рослинництва, первинні документи, які посвідчують їх факт, узагальнено у табл. 2.

Таблиця 2

Узагальнення первинних документів, які посвідчують факт витрат на виробництво продукції рослинництва [2]

Статті витрат	Документ
Витрати на оплату праці	Табель обліку робочого часу, наряд на відрядну роботу, обліковий лист машиніста – тракториста, подорожні листи, обліковий лист праці та виконаних робіт, розрахунково-платіжна відомість
Відрахування ЄСВ	Розрахунково-платіжна відомість та інші реєстри бухгалтерського обліку по розрахунках з оплати праці
Паливо-мастильні матеріали	Накладна внутрішньогосподарського призначення, лімітно-забірна картка, подорожні листи вантажного, легкового автомобіля, трактора, автобуса, обліковий лист тракториста-машиніста тощо
Насіння та посадковий матеріал	Накладна внутрішньогосподарського призначення, лімітно-забірна картка, Акт на списання насіння та посадкового матеріалу
Засоби захисту рослин Добрива	Накладна внутрішньогосподарського призначення, Акт на використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив, пестицидів і гербіцидів
МШП	Накладна внутрішньогосподарського призначення, акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів та господарського інвентарю
Роботи та послуги	власних виробництв: Подорожній листи вантажного, легкового автомобіля, трактора, обліковий лист тракториста-машиніста, обліковий лист праці та виконаних робіт тощо сторонніх організацій: Акт приймання-передачі виконаних робіт, рахунок-фактура, звіт про використання води, тепла, електроенергії
Амортизація	Відомість нарахування амортизації
Загально-виробничі витрати	Розрахунок бухгалтерії

Оприбуткування урожаю від зернових, олійних культур можна здійснювати декількома варіантами.

I. Путівка на вивезення продукції з поля, реєстр приймання зерна вагарем, відомість руху зерна.

II. Реєстри відправлення зерна та іншої продукції з поля, реєстр приймання зерна вагарем, відомість руху зерна.

III. Талони шофера та талони комбайнера, Журнал обліку виданих талонів, Реєстр приймання зерна від водія, реєстр приймання зерна вагарем, відомість руху зерна.

2. Регістри аналітичного та синтетичного обліку. Для обліку виробництва продукції рослинництва передбачено ведення Звіту № 5.5 с.-г. про витрати та вихід продукції основного виробництва. Показники Звіту № 5.5 с.-г. за кредитом аналітичних рахунків виробництв переносяться у Зведену відомість № 5.10 с.-г. до Журналу-ордеру № 5 В с.-г. в межах галузей виробництв та структурних підрозділів.

Підсумки Зведеної відомості № 5.10 с.-г. з деталізацією сум за синтетичними рахунками (субрахунками) переносять до Журналу-ордеру № 5 В с.-г.

3. Звітність підприємств. Підсумовують облікову інформацію в кінці звітних періодів на статтях фінансової звітності. Інформація про облік витрат та доходів операційної діяльності відображається у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) (ф. № 2) та Примітках до фінансової звітності (ф. № 5).

Отже, найголовнішою перевагою облікової інформації є те, що вона виконує три основні вимоги: тимчасовість, якість і кількість. Саме вони визначають важливість бухгалтерського обліку для інформаційного забезпечення системи управління. Тимчасовість облікової інформації полягає в тому, що збирання інформації відбувається регулярно) у строки бухгалтерської і статистичної звітності), або епізодично (у разі потреби). Якісний показник говорить сам за себе, адже від нього залежить позитивний результат майбутніх дій керівника. Кількість визначає той обсяг облікової інформації, при якому можливо зробити певні висновки або прийняти вірне рішення. Належна організація документування витрат підвищує його роль для одержання достовірної інформації для прийняття економічно обґрунтованих рішень та є базою для калькуляції собівартості.

Список використаних джерел:

1. Первинний облік у сільськогосподарських підприємствах: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти. / За ред. В. Я. Плаксієнка., 2020. 440 с.

2. Управлінський облік : навч. посіб. за заг. ред. Плаксієнка В. Я. Полтава: ПП «Астра», 2018. 250 с.

3. Лега О.В., Омельченко С.Д. Інформаційне забезпечення обліку витрат виробництва продукції рослинництва. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти*: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 17-19 березня 2021 р. Ч. 1. Львів: ЛНАУ, 2021. С. 384 – 387. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10902/1/Лега_Омельченко.pdf

